

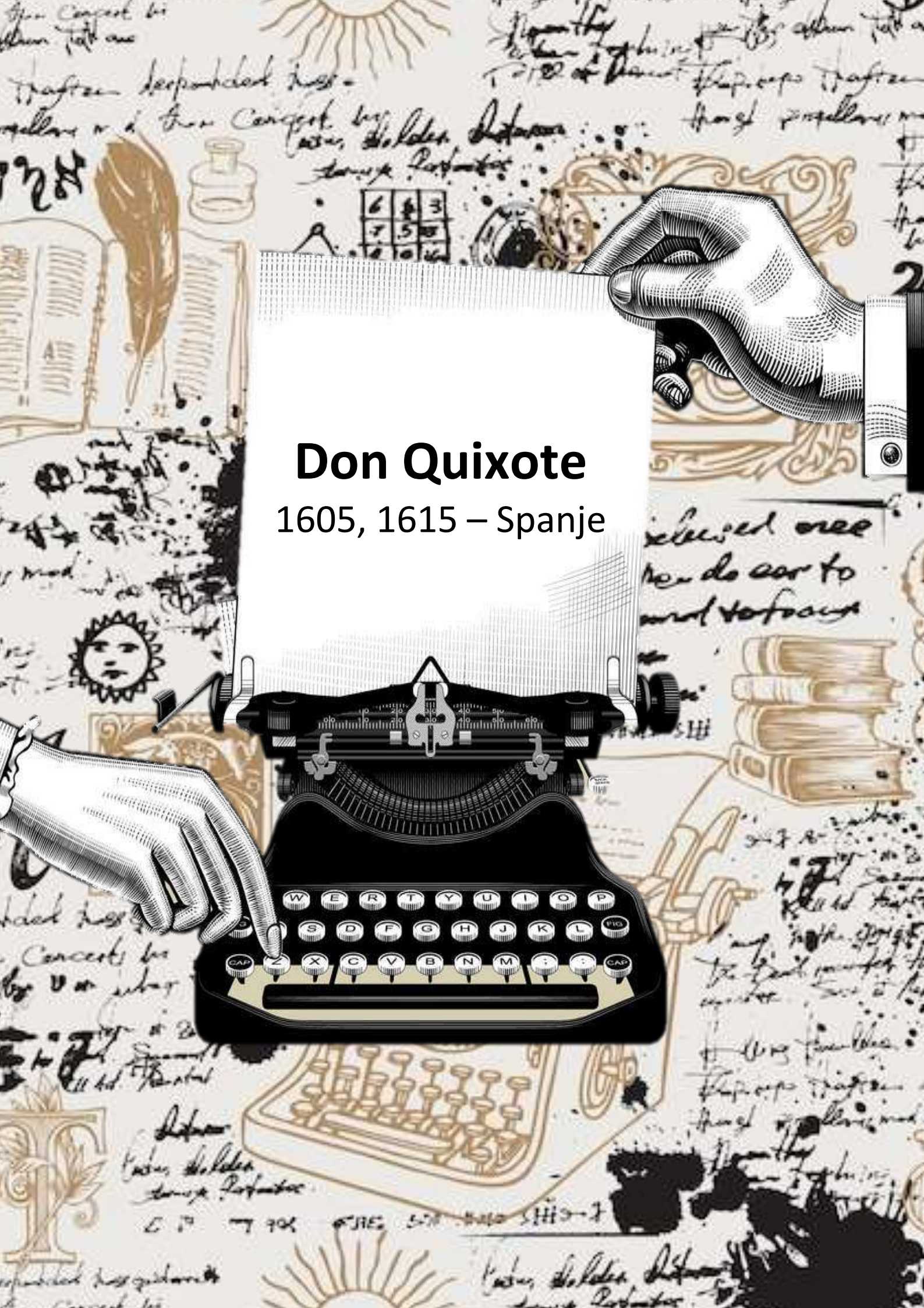
Groot Romanse Deur DK Books

Die Wêreld se Merkwaardigste Fiksie
Ondersoek en Verduidelik

Don Quixote

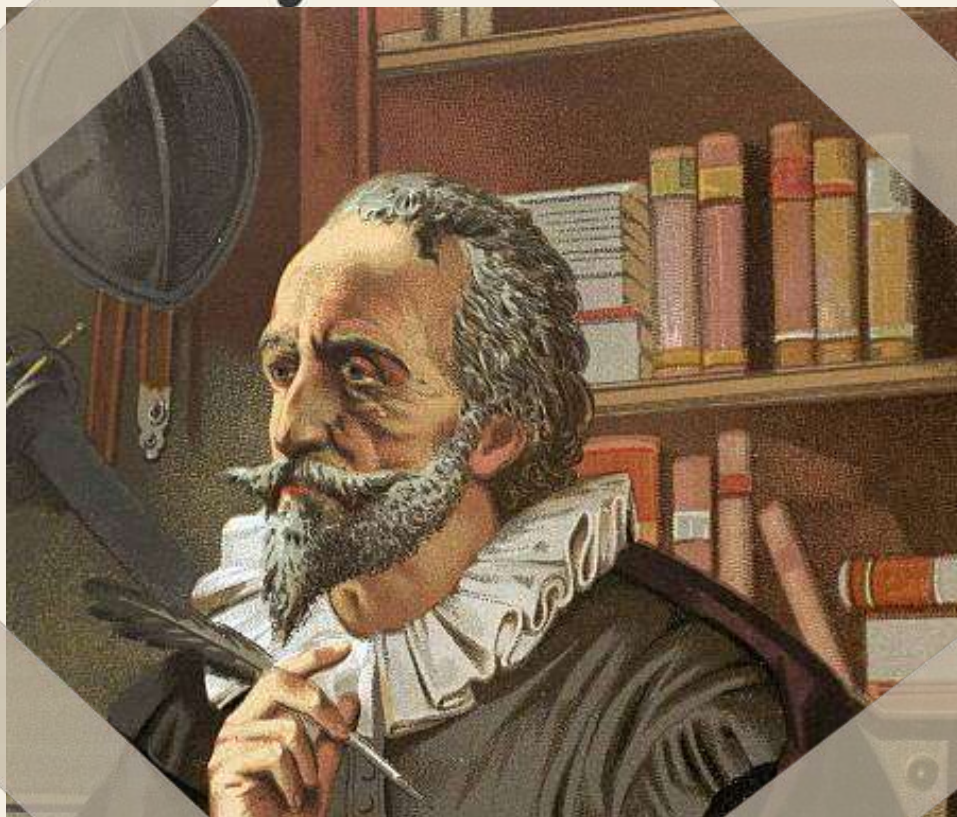
1605, 1615 – Spanje

Miguel De Cervantes

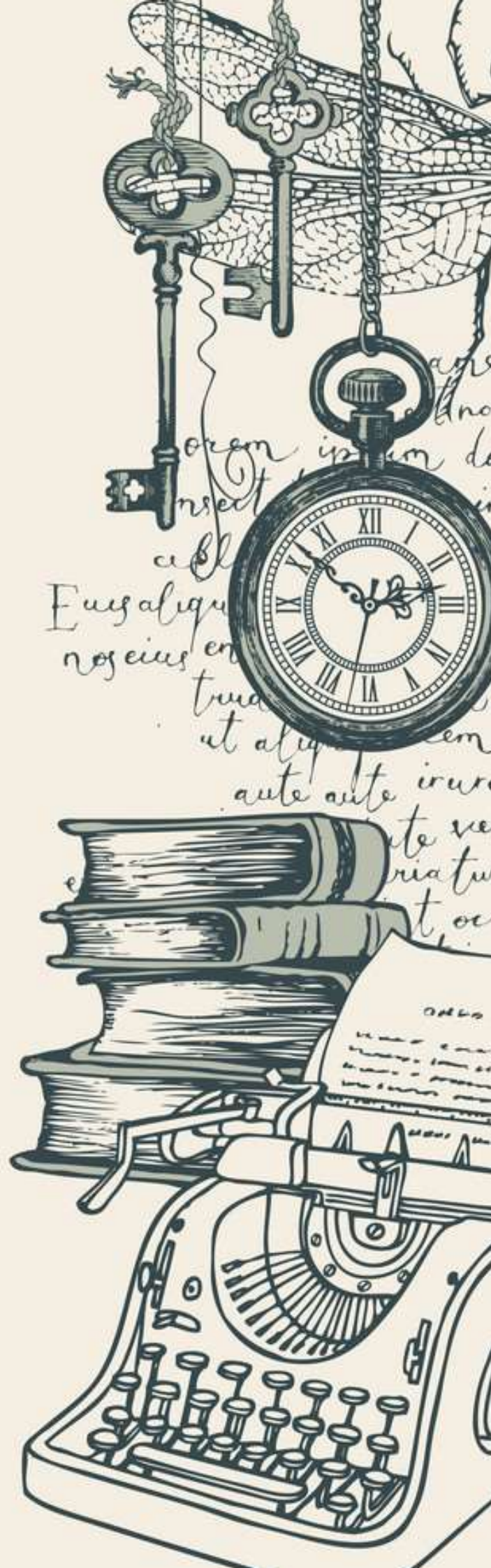
(1547 – 1616)

Gepubliseer in twee dele, in 1605 en 1615, en was beskou as die eerste groot moderne roman, van 'n Spaanse hidalgo (landheer) genaamd Alonso Quixano, wat sy sin vir werklikheid verloor het deur obsessiewe boeke oor Middeleeuse ridderlikheid te lees.

Geïnspireer deur verhale van ridders en meisies uit die Spaanse, Franse en Italiaanse letterkunde, het Quixano, wat in 'n dorpie in La Mancha, Spanje gewoon het, homself herdoop tot Don Quixote de la Mancha, en het hom voorgestel as die wêreld se del Toboso (in werklikheid, 'n plattelandse meisie wat hy nog nooit ontmoet het nie).

Vergesel deur sy buurman, Sancho Panza, wat hy belowe het om die goewerneur van 'n eiland te maak vir sy dienste, wat gedra was deur sy betroubare perd, 'n ondervoede perd genaamd Rocinate, Don Quixote verwar die alledaagse wêreld van die 16de eeuse Spanje vir tonele wat uit ridderlike romanse geneem is.

Deel 1 van die roman is 'n los weergawe van Don Quixote se aanvanklike avonture, en trek uit die Spaanse "pikareske" tradisie om gewone karakters op hul reise in 'n kontemporêre omgewing te vergesel.

Oorspronklik beplan as 'n cuento (kortverhaal), het die roman uitgebrei om 'n reeks episodes te word wat die moderne ridder se verkeerde lees van die werklikheid te vertel - hy verwar windpompe vir reuse, bevry gevaarlike misdadigers van 'n kettingbende, beskou plattelandse herberge as kastele, en dring daarop aan dat 'n haarkapper se skeer wasbak die wonderlike helm van die Moorse koning Mambrino is.

Die aardse, spreekwoordelike stellings van Sancho Panza, verward deur Don Quixote se eienaardige idees en taal, lewer 'n skeptiese lopende kommentaar op sy meester se optrede, waarvan die meeste slegte situasies gou vererger.

In die vroeë hoofstukke stel die verteller ook 'n herhalende element van ironie bekend – hy deel ons mee dat ons 'n transkripsie lees van 'n vertaling van 'n oorspronklike Arabiese dokument deur ene Cide Hamete Benegeli, wat die werklike lewe van Don Quixote vertel.

Die Avonture van Don Quixote

Die Goue Eeu in Spanje

Gedurende 'n tydperk bekend as El Siglo de Oro (die Goue Eeu), het Spanje beide ekonomies en artistiek gefloreer. Die tydperk het in 1492 begin, toe die Spanjaarde Suid-Spanje van die More herwin het en Christopher Columbus geborg het om die Atlantiese Oseaan oor te steek. Oor die volgende 150 jaar het skrywers soos Lope de Vega, Garcilaso de la Vega, Francisco de Quevedo, Luis de Gongora en St John of the Cross 'n buitengewone reeks drama en poësie opgelewer.

Gedurende hierdie tydperk het kunstenaars soos EL Greco, Diego Velazquez, Bartolome Esteban Murillo en Francisco de Zurbaran ook groot skilderye geskep wat aspekte van die Spaanse kultuur gevier het, insluitend sy lede van die aristokrasie en die land se Katolieke tradisies.

**Las Meninas (Ladies in Waiting)
Deur Diego Velazquez,**

In Konteks

Slag van Lepanto in Europa, die 16de eeu was 'n tyd van politieke en godsdienstige omwenteling. Cervantes het saam met sy landgenote geveg tydens die Slag van Lepanto (1571), waarin die Ottomane in die grootste vlootbetrokkenheid van die era verslaan is.

Tydens die geveg het Cervantes 'n permanente besering aan sy linkerhand opgedoen. Op sy latere reise is hy gevange geneem en gevange gehou in Algiers van 1575-80. Hierdie ervaring verskyn in die Captive's Tale in Deel 1 van Don Quixote.

Die Slag van Lepanto

Don Quixote se soeke, wat gereeld slae, nederlae en vernederings behels, word afgewissel met die verhale van karakters wat hy op die pad teëkom, wat liefde, getrouheid en waansin ondersoek. Aan die einde van die eerste deel van komiese eskapades, praat Don Quixote, wat Sancho Panza nou die Cballero de la Triste Figura (die Ridder van die hartseer gesig) gedoop het, van sy voorneme om na Sargossa te reis vir verdere avonture, maar is uiteindelik oorreed om na sy dorpie terug te keer en sy “quixotiese” (verbeeldingryke maar onrealistiese) gedrag te laat vaar.

In 1615 het Cervantes sy langverwagte opvolger gepubliseer van die verhaal, wat uitbrei oor Don Quixote se verdere reise, en wat Sancho Panza toegelaat het om uiteindelik, hoewel kortliks, sy droom om 'n eiland te regeer te verwesenlik.

Nouer gestruktureerd en meer filosofies, maar steeds vryloop in die styl van Deel 1, het die vervolg Cervantes se speelse bespreking van die vak letterkunde uitgebrei. Die verteller lewer gereeld kommentaar op die bronne van die verhaal en literatuur.

Die verteller lewer gereeld kommentaar op die bronne van die verhaal en gaan voort om opgeblase aansprake te maak oor die betekenis van die avonture wat beskryf word. Hierdie selfverwysende aspek van die roman het baie latere skrywers beïnvloed, asook die idee om op twee metgeselle op die pad te fokus, en die komiese botsing van Middeleeuse en moderne maniere van dink.

Terwyl Cervantes besig was om Deel 2 te skryf, is 'n ongemagtigde vervolg op Deel 1 in 1614 gepubliseer deur 'n skrywer met die skuilnaam Alonso Fernandez de Avellaneda.

Hierdie weergawe van die verhaal het die karakters na Saragossa geneem, soos voorgestel aan die einde van Deel 1, en Cervantes het baie van die negatiewe resensies van hierdie boek in sy eie outentieke Deel 1 ingewerk.

In die besonder, in plaas daarvan om na Saragossa te gaan, soos uiteengesit in die valse vervolg, het Cervantes Don Quixote skielik besluit om eerder na Barcelona te reis, waarna hy terugkeer huis toe en verklaar dat sy dae van lees van ridderboeke vir altyd verby is.

Inspirasie vir die Stryd met die Reuse

Die beroemde Don Quixote val 'n groep windpompe aan, wat hy as reuse beskou. Die toneel is 'n voorbeeld van Cervantes se benadering om Don Quixotes se wedervaringe in onmerkwaardige omgewings aan te bied.

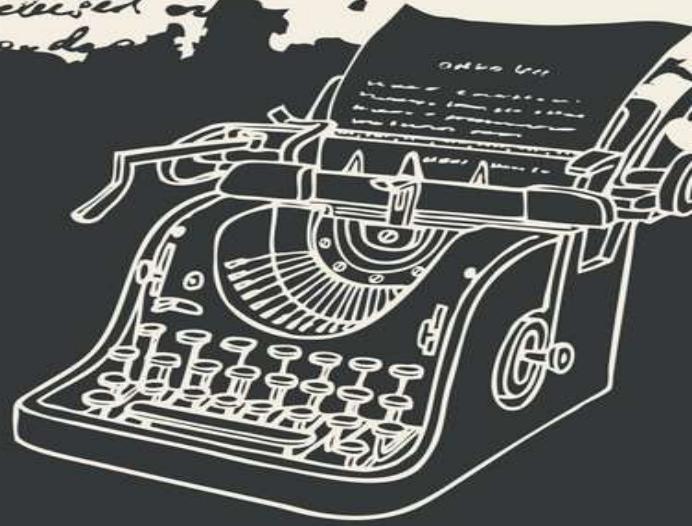
Die roman vervang die tipiese pastorale omgewing van ridderlike tafels met die algemene, alledaagse landskap van die 16de-eeuse Spanje.

Die stryd met die reuse is kort, maar leef voort in die uitdrukking "kantel by windpompe", wat beteken "praat oor denkbeeldige vyande."

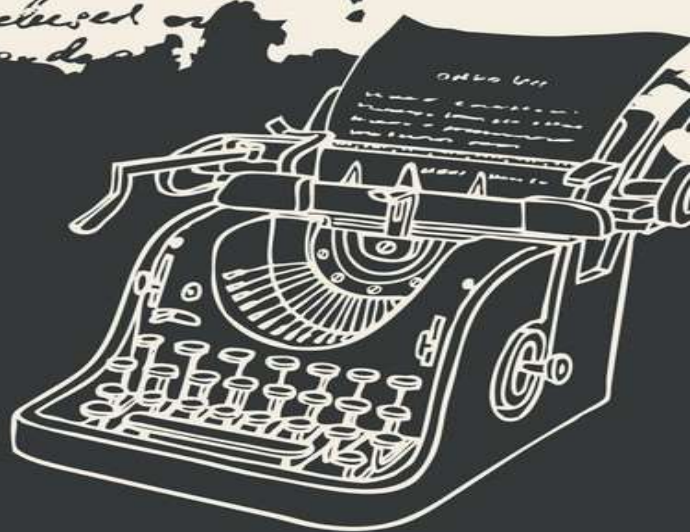
Fiksie Versus Werklikheid

Don Quixote satiriseer die verhale van ridderlikheid wat die verbeelding van sy held voed. Don Quixote verwys na baie van hierdie werke, veral sy gunsteling, Amadis de Gaula, deur Garcia Rodriguez de la Montalvo. Ander sluit 'n reeks verhale in wat handel oor figure uit die wêreld van koning Arthur en Karel die Grote. Hierdie boeke vorm Don Quixote se biblioteek, wat later deur sy priester en kapper vernietig word in 'n poging om hom tot sy sinne te bring.

Don Quixote verduidelik gewoonlik gebeure deur daarop aan te dring dat "toweraars" die werklikheid getransformeer het, en Cervantes versterk dit deur baie van sy klein karakters bewus te maak dat Don Quixote 'n literêre karakter is. In Deel 2, byvoorbeeld, vertel verskeie karakters vir hom dat hulle van sy avonture gelees het, en Don Quixote kom selfs af op 'n kopie van die ongemagtigde vervolg op Cervantes se oorspronklike roman.

Don Quixote en Sancho Panza

Die verhouding tussen Don Quixote en Sancho Panza vorm die kern van die roman en vorm baie van die episodes. Die dialoog tussen die twee karakters beklemtoon die verskil tussen Don Quixote se idealisme en Sancho Panza se gesonde verstandbenadering tot die lewe.

Alhoewel Cervantes nooit van die strokiesprent afdwaal nie, is die emosionele hart van die roman die geselskap van die mater en sy veldheer.

Don Quixote en Sancho Panza

Trots en Vooroordeel

1823 – Drie Volumes
– VK

Jane Austen

(1775 - 1817)

Die skrywer van miskien die bekendste literêre klassieke van alle tye het 'n lewe van duisternis gelei. Gebore in 1775, Jane Austen was die sewende kind van 'n Hampshire-predikant, George Austen; sy het ses broers en een suster, Cassandra, gehad, wat twee jaar ouer as sy was en haar naaste vriendin geword het. Sy het grootgeword in 'n klein dorpie in Hampshire, genaamd Steventon; dorpslewe sou 'n kenmerk van haar fiksie wees. Sy het min formele skoolopleiding gehad en was afhanklik van haar pa en sy biblioteek vir haar opvoeding.

In 1797 voltooi Austen 'n roman genaamd Eerste indrukke. Haar pa het dit aan 'n Londense boekhandelaar gestuur in die hoop dat dit gepubliseer sou word, maar die manuskrip (nou verlore) is ongelees teruggestuur. Vyftien jaar later sou Austen na hierdie manuskrip terugkeer en dit volledig herskryf om *Pride and Prejudice* te produseer.

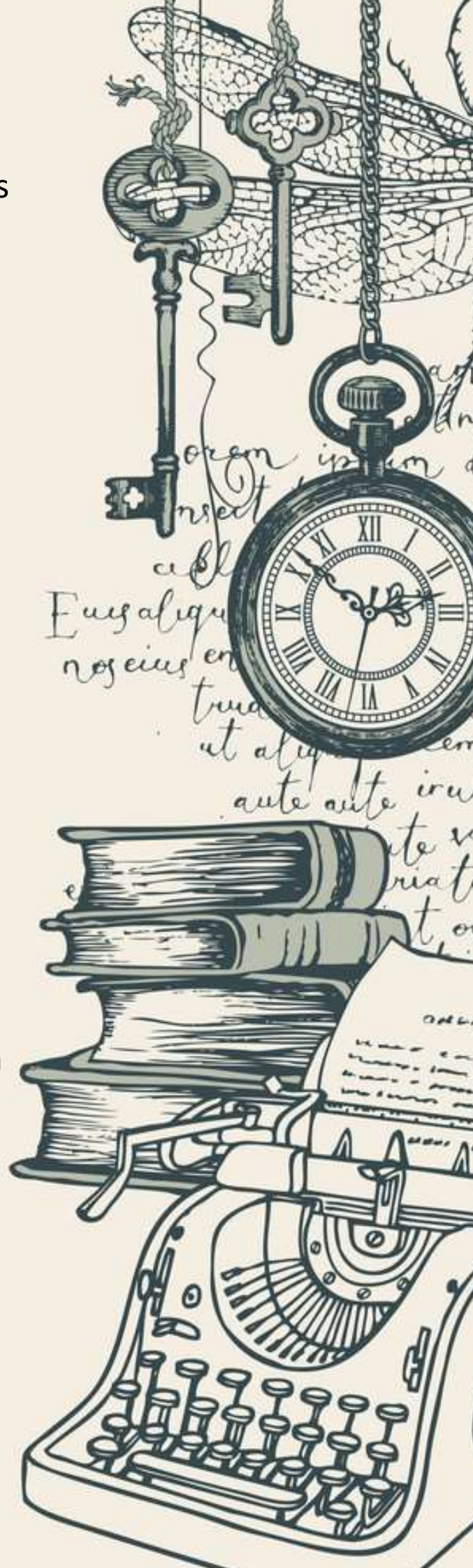
Na haar pa se dood in 1805 was Jane en haar ma en suster van haar broers afhanklik vir finansiële ondersteuning. Uiteindelik het haar broer Edward, wat deur ryk, kinderlose familieledede aangeneem is, vir hulle 'n veilige tuiste in die Hampshire-dorpie Chawton gevind. Hier het sy in die loop van sowat sewe jaar al ses haar voltooide romans vervaardig, wat *Sense and Sensibility* (1811) en *Emma* (1816) ingesluit het.

Alhoewel *Pride and Prejudice* die "hofmakery"-intrige van ander romans van daardie tyd gevolg het, was dit in baie opsigte onkonvensioneel. Elizabeth Bennet was 'n heldin anders as enige ander fiksie voor haar: "boog", irrelevant, en onafhanklik-gesind. Austen se lesers was gewoond aan deugsame, voorbeeldige heldinne. Elizabeth is geestig en selfversekerd; sy kry dinge ook verkeerd. Inderdaad, die intrige berus op haar bevooroordeelde wanoordeel van beide mnr Darcy en die gladde maar bedrieglike mnr Wickham.

Elizabeth se belangstelling in mnr Darcy is juis meer geloofwaardig omdat sy dit nie self herken nie. Hy is intussen vol vertroue dat hy sy aangetrokkenheid tot haar kan oorkom. In die eerste bundel van die roman omhein en terg hulle mekaar. Albei moet hul ware gevoelens deur hul foute ontdek.

“Na 'n stilte van etlike minute het hy op 'n opgewonde manier na haar gekom en so begin: “Vergeefs het ek gesukkel. Dit sal nie deug nie. My gevoelens sal nie onderdruk word nie. Jy moet my toelaat om jou te vertel hoe vurig ek jou bewonder en lief het.” Elizabeth se verbasing was buite uitdrukking. Sy staar, kleur, twyfel en was stil. Dit het hy as voldoende aanmoediging beskou; en die belydenis van alles wat hy gevoel het en lank vir haar gevoel het, het dadelik gevolg. Hy het goed gepraat; maar daar was gevoelens buiten dié van die hart wat gedetailleerd moes wees; en hy was nie meer welsprekend oor die onderwerp van teerheid as van trots nie.

Sy gevoel van haar minderwaardigheid – van die familiehindernisse wat nog altyd 'n teen neiging was, was deurgedring met 'n warmte wat gelyk het as gevolg van die gevolge wat hy gewond het, maar dit was baie onwaarskynlik dat hy sy pak sou aanbeveel.”

Die eerste uitgawe, *Pride and Prejudice*, is op 28 Januarie 1813 in drie volumes vir 18 sjelings gepubliseer. Al 1500 eksemplare is verkoop en 'n tweede uitgawe is later dieselfde jaar aangevra. Austen het die kopiereg aan die uitgewer, Thomas Egerton, verkoop vir eenmalige betaling van \$100 en het geen verdere wins gemaak nie. Egerton het vier keer soveel geld uit die roman gemaak as Austen.

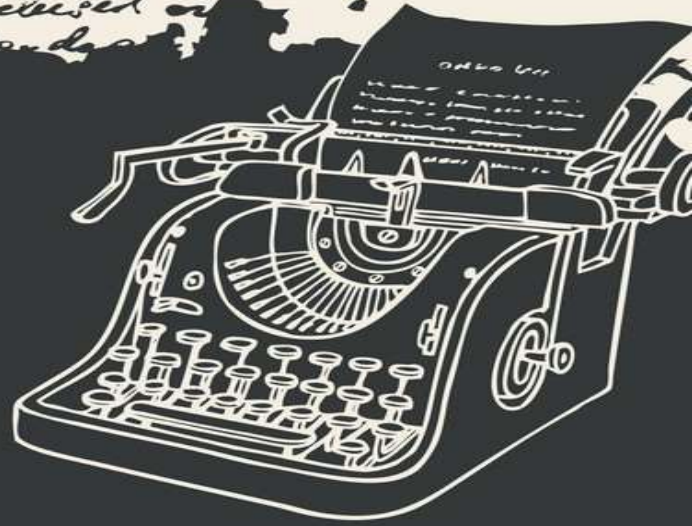
Don Quixote en Sancho Panza

Mnr Darcy vra vir Elizabeth om te trou. Hierdie foto wys mnr Darcy se tweede keer wat hy vir Elizabeth vra om te trou. Hy gryp sy geleentheid aan wanneer hulle uitstap saam met mnr Bingley en Jane Bennet, wat nou amptelik verloof is en agter raak, wat net in mekaar belangstel, en Kitty Bennet, wat hulle verlaat om Maria Lucas aan te roep. Hulle is alleen saam, en hy kan vir haar sê: "My wense en liefde is onveranderd." Hierdie keer antwoord sy.

“Elizabeth het skalks gekyk en weggedraai. Haar weerstand het haar nie beseer met die meneer nie ...

Dans

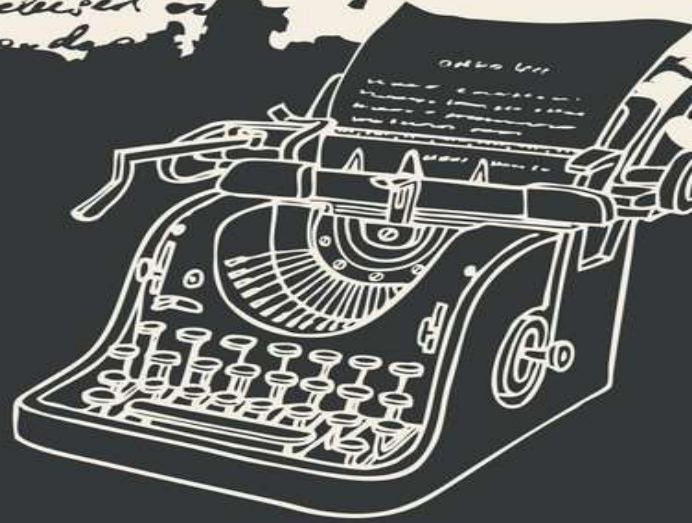
In Austen se wêreld was danse noodsaaklik vir hofmakery. Dit was die belangrikste geleentheid vir jong mans en vroue om te ontmoet en fisiese kontak te hê (hoewel albei handskoene dra). Sommige danse was oop vir almal wat 'n kaartjie gekoop het, soos die Meryton-byeenkomsbal in *Pride and Prejudice*. Ander was geïmproviseerde geleentheid, met klavierbegeleiding, soos die dans by die Lucases en die roman, wat aan die einde van 'n partytjie plaasvind. En 'n paar groot, private sake, slegs op uitnodiging, soos die Netherfield-bal, waar Elizabeth uiteindelik met meneer Darcy gedans het.

By al hierdie is danse in "stelle", of formasies, onderneem, volgens ingewikkelde patrone wat vooraf aangeleer moes word. Soos ons met Elizabeth en mnr. Darcy sien, het dit vennote dikwels toegelaat om met mekaar te praat terwyl hulle dans.

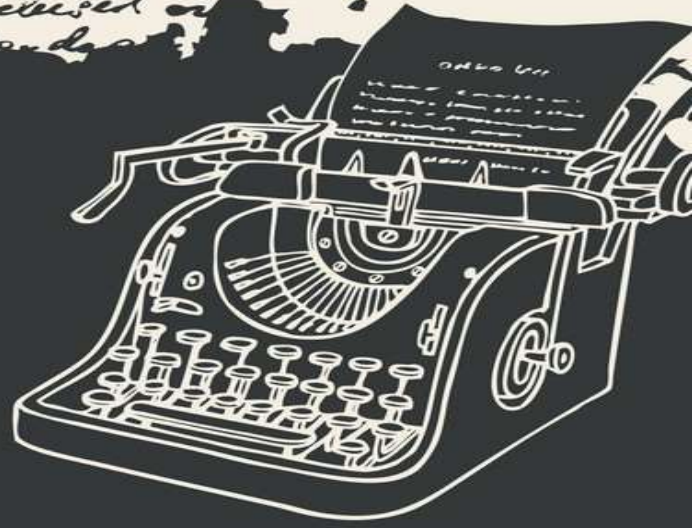
Ballard en Dans in *Pride and Prejudice*

Geld

In *Pride and Prejudice* is Austen bewus van die belangrikheid van geld, en so ook al die karakters in die roman. Mnr Bennet se boedel sal oorgedra word aan mnr Collins, 'n verre neef, so sy vyf dogters moet hoop om deur 'n huwelik te ontsnap. Soos die heel eerste hoofstuk onthul, is mev Bennet besig met hul huweliks vooruitsigte. Al is sy skreeusnaaks dwaas, baie van haar hoop word bevredig. Selfs die "wilde, raserige en onverskrokke" Lydia, wat op 16-jarige ouderdom met 'n ruwe verleier wegloop, kry op die ou end 'n man. Elizabeth kom agter dat haar pa, wie se "sarkastiese humor" sy waardeer, deels te blameer is vir sy vrou en dogter se dwaashede.

Huwelik

Huwelik vir liefde is dalk die gelukkige einde waarheen *Pride and Prejudice* op pad is, maar Austen se fiksie is helder oë oor die moontlike pyne vir die huwelik. Mnr Bennet het met 'n vrou getrou vir wie hy geen respek het nie; hy skuil in sy subtile bespotting van haar en sy dogters. Die lot van Charlotte Lucas, Elizabeth se naaste vriendin, is onvergeetlik.

Mnr. Collins, wat deur Elizabeth geweier is, wend hom vinnig na Charlotte, wat aanvaar ter wille van die finansiële sekuriteit wat dit haar sal bring. wanneer Elizabeth haar in haar nuwe huis in Kent besoek, sien sy dat Charlotte alles so gereël het dat sy haar man so min as moontlik teëkom. Dit is 'n hartseer vooruitsig vir die res van haar lewe.

Plegtig selfbelangrik, mnr Collins is een van die roman se heerlike komiese karakters. Nog een is sy beskerm vrou, die hoogmoedige en boelie Lady Catherine De Bourgh, mnr Darcy se tante, wat 'n onvergeetlike mondelinge tweegeveg met Elizabeth het wanneer sy haar probeer keer om met mnr Darcy te trou. Hier, soos oral in die roman, is Austen se dialoog briljant skerp - een van die redes waarom die roman onweerstaanbaar was vir film- en TV-adapters.

Godmersham Park

Inspirasie vir die Omgewing van *Pride and Prejudice*

Mnr Darcy se Huis

Sleutel Karakters

Die Bennet Familie:

Mnr Phillips getroud met Mev Phillips

Mev Phillips broer of suster van Mnr Gardiner en Mev Bennet

Mnr Bennet en Mev Bennet se ouers vir Jane Bennet, Elizabeth Bennet, Mary Bennet, Catherine (Kitty) Bennet en Lydia Bennet

Mnr Collins verre neef van Mnr Bennet

Mr. Collins

Mrs. Bennet

Wickham

Jane Bennet

Lady Catherine

Darcy

Elizabeth Bennet

Mr. Bennet

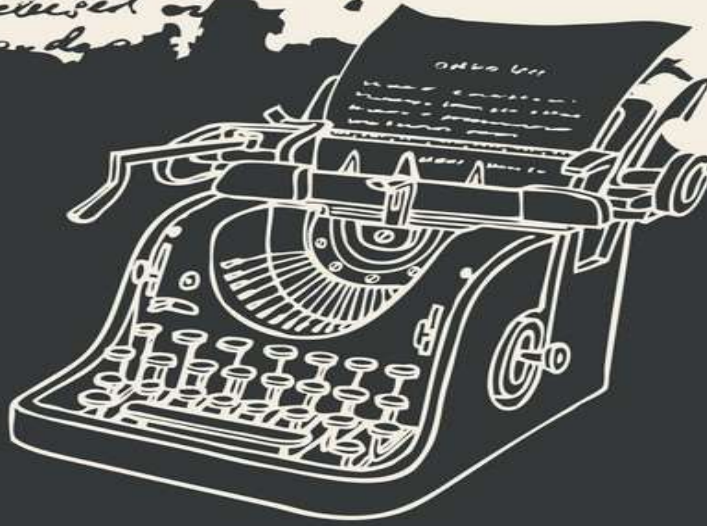
Lydia Bennet

Bingley

Sleutel Karakters

Voorstelle

Streng konvensies het huweliksvoorstelle in *Austen's day* beheer. In haar roman *Northanger Abbey* vergelyk 'n karakter huwelik met dans: "in albei het die man die voordeel van keuse, vroue het slegs die mag van weiering."

Die man moes die vrou vra om te trou, maar sodra 'n paartjie verloof geraak het, kon net die vrou die verlowing verbreek.

Of dit nou skriftelik of in 'n toespraak gemaak word, enige verklaring van toegeneentheid kan as 'n huweliksvoorstel beskou word: Mnr. Darcy maak nie eksplisiet melding van die huwelik in een van sy voorstelle nie. In Austen se romans word mans wat voorstel asof hulle nie 'n negatiewe antwoord kan voorstel nie (soos mnr. Collins) afgekeur: 'n mate van verwarring is 'n beter teken van ware liefde.

Mnr Collins vra Elizabeth om te trou en glo dat hy “nie sal misluk om aanvaarbaar te wees nie.”

Jane Austen se Brief

Twee dae nadat sy haar eksemplaar van *Pride and Prejudice* ontvang het, skryf Jane Austen aan haar suster Cassandra, haar naaste vertroueling, wat by hul broer Charles gebly het, net 15 myl daarvandaan. Sy noem die roman "*my own darling child*". Sy en haar ma het dit hardop geleses vir 'n buurvrou, Mej Benn, wat nooit vermoed (omdat die roman anoniem is) dat Jane die skrywer is nie.

Jane Austen Papers
Nov 29 - 1814

I am very much obliged to you, my dear Anna, & should be very happy to come & see you again if I could, but I have not a day disengaged. We are expecting your Uncle Charles tomorrow; and I am to go the next day to Hamwell to fetch some Miss Moores who are to stay here till Saturday; then comes Sunday & Elizth. Gibson, and on Monday your Uncle Henry takes us both to Chawton. It is therefore really impossible, but I am very much obliged to you & to Mr. B. Lefroy for wishing it.

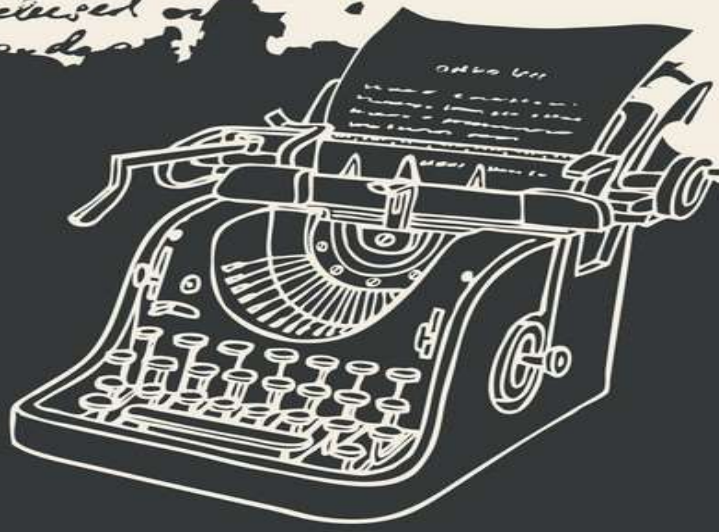
We should find plenty to say, no doubt, & I should like to hear Charlotte Devereux's Letter; however, though I do not bear it, I am glad she has written to you. I like first Cousins to be first Cousins & interested about each other. They are but one remove from B^r & S^r.

“Mej Benn het saam met ons geëet op die dag van die Boeke se koms, en saans het ons redelik aan die gang gesit en die helfte van die 1ste vol. aan haar gelees... Ek glo dit het onvermoed by haar verbygegaan. – sy was geamuseerd, arme siel! Dat sy nie kon help nie, jy weet, met twee sulke mense om die pad te lei; maar dit lyk of sy regtig Elizabeth bewonder. Ek moet bieg dat ek dink dat sy so 'n heerlike skepsel is as wat nog altyd in druk verskyn het, en hoe ek diegene sal kan verdra wat nie van haar hou nie, weet ek nou. – brief aan Cassandra 29 Januarie 1813.

Jane Austen se Skryfboks

Toe Austen 18 was, het haar pa vir haar hierdie “skryfboks” gegee. Behalwe dat dit 'n houer vir haar skryfwerk was, met 'n sluitbare laai, was dit 'n draagbare lessenaar. Toe dit oopgemaak word, het dit 'n helling geword om papier te laat rus en te skryf, kompleet met 'n plek vir haar inkpot. Dit is nou in die Britse biblioteek.

Jane Austen se Skryfboks

Jane Austen se Skryfboks

Toe Austen 18 was, het haar pa vir haar hierdie “skryfboks” gegee. Behalwe dat dit 'n houder vir haar skryfwerk was, met 'n sluitbare laai, was dit 'n draagbare lessenaar. Toe dit oopgemaak word, het dit 'n helling geword om papier te laat rus en te skryf, kompleet met 'n plek vir haar inktpot. Dit is nou in die Britse biblioteek.

Austen se Ander Werke

Jane Austen het ses romans in haar leeftyd voltooi. *Pride and Prejudice* was die tweede wat gepubliseer is. Dit het gekom ná *Sense and Sensibility* (1811) – the story of two sisters, the judicious Elinor en die *impetuous Marianne* – en is gevolg deur *Mansfield Park* (1814), *whose heroine*, (1815), Austen se langste en mees formeel ambisieuse roman, wat die wêreld sien deur die misleide oë van sy bemoeiende heldin, Emma Woodhouse.

Voor haar dood in Julie 1817 het Austen *Persuasion* voltooi, die verhaal van 'n vrou, Anne Elliot, wat glo dat sy haar een kans op liefde verloor het.

Dit en *Northanger Abbey*, haar hersiening van 'n vroeë satire van Gotiese fiksie, is postuum gepubliseer.

Frankenstein

1818 – Drie volumes

- VK

Mary Shelley

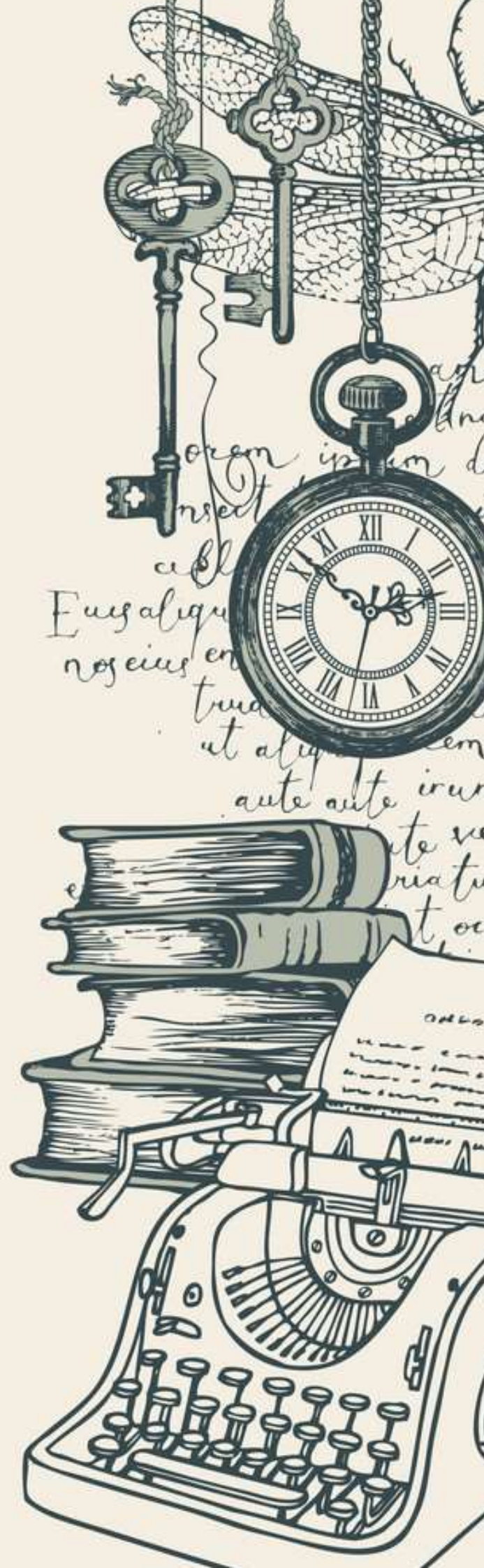
(1797 - 1851)

Begin naby die Geneve meer in 1816, op 'n aand van spookstories vertel in die geselskap van haar toekomstige man Percy Bysshe Shelley; Lord Byron; haar halfsuster John Polidori, Mary Shelley se Frankenstein; of, die Moderne Prometheus het 'n blywende literêre en kulturele mite geskep.

Victor Frankenstein, 'n Switserse student van wetenskap en natuur, verken verbode areas van kennis wat terugkom om by hom te spook. Op soek na “die geheime van hemel en aarde”, bring hy 'n lewende wese voort wat toegerus is met die krag van denke. Verskrik oor wat hy gemaak het, vlug Frankenstein van sy skepping af en die monster ontsnap na die berge om wraak te neem op sy maker.

Die roman begin naby die Noordpool, waar 'n verswakte Victor Frankenstein gestrand op die ys gevind word deur 'n skip se kaptein. Frankenstein se verhaal word vertel binne die raamwerk van Kaptein Walton se briewe aan sy suster.

Vanuit sy kajuitbed vertel Frankenstein die ontstellende ervarings – insluitend moord – van sy gesin terwyl hulle die prooi van die monster word. Hy verduidelik ook die monster se gemoedstoestand, wanneer dit Frankenstein hoog in die Alpe konfronteer en verduidelik hoekom dit op die kwaad gerig was. Vermy deur die mensdom, vereis dit dat Frankenstein weer God speel en 'n metgesel vir sy eensaamheid skep.

Frankenstein ondersoek ambisie, gemeenskap, verwerping, die wil en die aard van goed en kwaad, en neem ons van die bronne van lewe na die duisternis van die dood in 'n komplekse verhaal van jagter en gejag. Dit aanvaar 'n duidelike Romantiese kritiek op Prometheaanse temas - die subtitel, "die Moderne Prometheus", sinspeel op die Griekse held wat vuur van die gode gesteel het en die prys daarvoor betaal het.

As sodanig gaan die boek voort met die toegewyde sosiale betrokkenheid van Shelley se ouers - die politieke denker William Godwin en die feministiese Mary Wollstonecraft.

“Met 'n angs wat amper op sielsangs neergekom het, het ek die instrumente van die lewe rondom my versamel, sodat ek 'n vonk van wese in die lewelose ding wat aan my voete lê, kan inspuit. Dit was al een in die oggend; die reën klop treurig teen die ruite, en my kers was amper uitgebrand, toe ek by die flikkering van die halfgedoofde lig die dowwe geel oog van die skepsel sien oopgaan; hy haal hard asem, en 'n krampagtige beweging het sy ledemate geroer. Hoe kan ek my emosies by hierdie katastrofe beskryf, of hoe die ellendeling omskryf wat ek met so oneindige pyn en sorg probeer vorm het?”

In Konteks

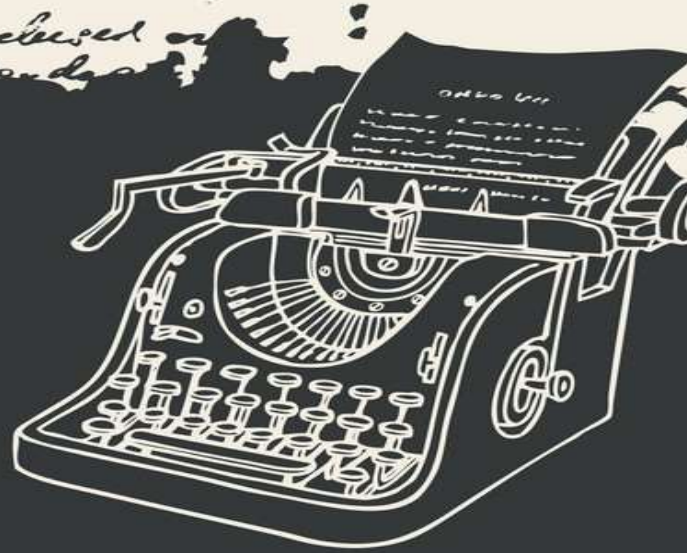
Vervreemding in beide sy temas en sy dramatiese Alpine omgewing Frankenstein ondersoek vervreemding, 'n algemene onderwerp in Romantiese literatuur. Die tema word elders gevind in die definisie van kunswerke van die tydperk, van die skilderye van die Duitse kunstenaar Caspar David Friedrich tot die geskrifte van Lord Byron.

John Martin se skildery Manfred on the Jungfrau is deur Byron se werk Manfred geïnspireer. Soos Frankenstein, bevat dit karakters wat uitgewerp word in die verhewe grootsheid van die natuur, wat mense verminder en ontsag het.

Manfred on the Jungfrau
Deur John Martin

Die Manuskrip

In hierdie deel van die manuskrip teken Frankenstein sy afgryse op oor die "katastrofe" van sy skepsel wat wakker word en probeer om hom te nader. Sy verwerping van die monster, wat hy 'n "ellendeling" noem, begin 'n spoor van rampspoed, wat beweeg van Frankenstein se laboratorium van wetenskaplike skepping na die wildernis van pakys wat die roman voltooi. Hierdie oomblik het ontelbare pogings geïnspireer om die monster voor te stel, van teater en televisie tot grafiese romans en advertensies.

Shelley se manuskrip was ongeveer 300 bladsye lank en is in twee groot notaboeke geskryf. Hierdie bladsy is die opening van hoofstuk 7.

Beide Shelley en haar toekomstige man, digter Percy Bysshe Shelley, het hersiening aan die manuskrip gemaak.

It was on a dreary night of November
 that I beheld ^{the fiend no more} my man completed, and
 with an anxiety that almost amount-
 ed to agony, I collected my garments of life
 around me and ~~endeavoured~~ ^{that I might} infuse a
 spark of being into the lifeless thing
 that lay at my feet. It was already
 one in the morning, the rain pattered
 dimly against the window panes, &
 my candle was nearly burnt out, when
 by the glimmer of the half-extinguish-
 ed light I saw the dull yellow eye of
 the creature open - it breathed hard,
 and a convulsive motion agitated
 its limbs.

But how now can I describe my
 emotion at this catastrophe, or how deli-
 neate the wretch whom with such
 infinite pains and care I had endeavoured
 to form. His limbs were in proportion
^{beautiful} and I had selected his features & as
^{beautiful} handsome handsome. ~~His~~ ^{His} Great God! His
 yellow skin scarcely covered the work of
 muscles and arteries beneath; his hair
 of a lustrous black ^{was} flowing and his teeth of a pearly white
 set, but these luxuriantly only ~~formed~~
 formed a more horrid contrast with
 his watery eyes that seemed almost of
 the same colour as the sun white
 sockets in which they were set,

Die Manuskrip

Die Gotiese roman verken die laat 18de en vroeë 19de-eeuse wêreld met die klem op subjektiewe ervaring, die emosies, die obskure hoeke van die menslike psige en vrees vir die bonatuurlike.

Een groot invloed op die literatuur van die tydperk was *A Philosophical Inquiry into the Origin of Our Ideas of the Sublime and Beautiful* (1757), deur die Ierse filosoof Edmund Burke, wat ons aangetrokkenheid tot “sublieme” kragte ondersoek het wat ons kan oorweldig.

Voor Frankenstein was die gewildste Gotiese romans *The Castle of Otranto* (1764), deur Horace Walpole, en *The Mysteries of Udolpho* (1794), deur Ann Radcliffe.

Beeldspraak Tipies van Gotiese Letterkunde

THINK

DIGITAL ACADEMY

